

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΨΥΧΟΥΣ, ΕΝΤΟΝΩΝ ΧΙΟΝΟΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΓΕΤΟΥ

Η σφοδρή χιονόπτωση και τα έντονα καιρικά φαινόμενα έπληξαν και συνεχίζουν να πλήττουν μεγάλο μέρος της χώρας. Προς τούτο έχουν εκδοθεί και από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας γενικές οδηγίες¹ για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των κατοίκων όλης της χώρας, αλλά και ιδιαίτερα των περιοχών που πλήττονται έντονα από τα φαινόμενα κακοκαιρίας, με έμφαση στα μέτρα προστασίας εξαιτίας της διακοπής των μετακινήσεων ή της σημαντικής και κυρίως επικίνδυνης επιβάρυνσής τους.

Προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση των μέτρων για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων σε συνθήκες ψύχους, έντονων χιονοπτώσεων και παγετού, η Γ.Σ.Ε.Ε. ενημερώνει για τα ακόλουθα:

1. Αδυναμία προσέλευσης των εργαζομένων στην εργασία τους

Οι εργαζόμενοι που δεν κατάφεραν να προσέλθουν στην εργασία τους όχι λόγω δικής τους υπαιτιότητας, αλλά εξαιτίας σπουδαίου λόγου που οφείλεται σε αδυναμία μετακίνησής τους λόγω της χιονόπτωσης και των συνεπειών της δικαιούνται κανονικά της αποδοχής τους για την ημέρα ή τις ημέρες αυτές της κακοκαιρίας, αρκεί να έχει προηγηθεί τουλάχιστον δεκαήμερη πραγματική εργασία στον εργοδότη τους².

Η διακοπή των συγκοινωνιών και η επικινδυνότητα όλων των δρόμων, και όχι μόνο των κεντρικών οδικών αρτηριών, εξαιτίας της σφοδρής χιονόπτωσης και του παγετού που ακολουθεί, αλλά και της χαμηλής ορατότητας σε πολλές περιπτώσεις, αποτελούν τυπική περίπτωση σπουδαίου λόγου, που δικαιολογεί, σύμφωνα με την καλή πίστη, τη μη παροχή της εργασίας.

Εφόσον υπάρχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, το δικαίωμα στις αποδοχές της ημέρας κακοκαιρίας θεμελιώνεται όταν η επιχείρηση λειτούργησε κανονικά και ο εργαζόμενος δεν κατόρθωσε, παρά την καταβληθείσα από μέρους του προσπάθεια, να μεταβεί στην εργασία του³. Επίσης το δικαίωμα αυτό διατηρείται και όταν η επιχείρηση δεν λειτούργησε κανονικά επειδή ο εργοδότης διέκοψε τη λειτουργία της χωρίς να λάβει τα απαιτούμενα «μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης». Ως εκ τούτου, ο εργαζόμενος που δεν κατόρθωσε να μεταβεί στην επιχείρηση, της οποίας τη λειτουργία διέκοψε ο εργοδότης την ημέρα της κακοκαιρίας λόγω της εκτίμησής του πχ ότι δεν θα υπάρξει επαρκής πελατεία ή (και) προσέλευση των εργαζομένων, δικαιούται κανονικά τις αποδοχές της ημέρας αυτής.

Αντίθετα, στην επιχείρηση που λόγω της ασυνήθους σε ένταση χιονόπτωσης είναι κατ'αντικειμενική κρίση αδύνατο να λειτουργήσει, τα μέρη απαλλάσσονται αμοιβαία από τις υποχρεώσεις τους σε ό,τι αφορά την παροχή εργασίας κατά την ημέρα που παρέμεινε κλειστή⁴.

¹https://www.civilprotection.gr/sites/default/gscp_uploads/ap_9532_shediasmos_drasis_pp_hionoptoseis_etoys_2018_2019_ada_78y146mk_0.pdf

² άρθρο 657 Αστικού Κώδικα

³ άρθρο 656 Αστικού Κώδικα

⁴ Άρθρο 380 Αστικού Κώδικα

Σημειώνεται ότι η ημέρα κατά την οποία ο εργαζόμενος δεν κατόρθωσε να μεταβεί στην εργασία του λόγω ακραίων καιρικών συνθηκών δεν μπορεί να χρεωθεί μονομερώς από τον εργοδότη στον μισθωτό ως ημέρα κανονικής άδειας.

2. Υγεία και ασφάλεια εργαζομένων

Κρίνεται σκόπιμη η υπενθύμιση του πλαισίου οδηγιών⁵ για την περιγραφή των **ομάδων εργαζομένων υψηλού κινδύνου**, τα **τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που πρέπει προληπτικά** να λαμβάνονται από τους εργοδότες, σε συνδυασμό **κατά περίπτωση μέτρα** ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες και τη διενέργεια τόσο **προληπτικών, όσο και κατασταλτικών ελέγχων** από την Επιθεώρηση Εργασίας.

Συγκεκριμένα:

► Οι ομάδες με υψηλό κίνδυνο για την υγεία τους από την εργασία σε συνθήκες ψύχους είναι οι καρδιοπαθείς, οι πνευμονοπαθείς, οι πάσχοντες από χρόνια νοσήματα (πχ σακχαρώδης διαβήτης, χρόνια νεφρική ανεπάρκεια, διαταραχές αρτηριακής πίεσης κοκ), οι λαμβάνοντες συγκεκριμένα φάρμακα (πχ ινσουλίνη, αντιδιαβητικά, διουρητικά, αντιχολιεργικά κοκ), οι γυναίκες κατά την κύηση. Η ένταξη των εργαζομένων στις παραπάνω ομάδες γίνεται από τον Ιατρό Εργασίας της επιχείρησης ή (στις λίγες περιπτώσεις που δεν προβλέπεται η απασχόληση Ιατρού Εργασίας) με ιατρική βεβαίωση που προσκομίζει ο ίδιος ο εργαζόμενος.

► Τεχνικά και οργανωτικά μέτρα:

▪ Οι χώροι εργασίας σε όλη τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με τη φύση της εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της, λαμβανομένων πάντα υπόψη και των κλιματολογικών συνθηκών των εποχών του έτους⁶.

▪ Εφόσον οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε εξωτερικές θέσεις εργασίας, αυτές πρέπει να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι να προστατεύονται από τις ατμοσφαιρικές επιδράσεις (δυσμενείς καιρικές συνθήκες) και να μην κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν⁷.

▪ Να χορηγείται στους εργαζόμενους, στις περιπτώσεις που αυτό απαιτείται, εξοπλισμός ατομικής προστασίας για προστασία από το ψύχος⁸. Ως εξοπλισμός ατομικής προστασίας νοείται κάθε εξοπλισμός τον οποίο ο εργαζόμενος πρέπει να φορά ή να φέρει κατά την εργασία, για να προστατεύεται από ένα ή περισσότερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία του, καθώς και κάθε συμπλήρωμα ή εξάρτημα του εξοπλισμού που εξυπηρετεί αυτό το σκοπό.

▪ Η οργάνωση και ο ρυθμός εργασίας δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.

▪ Στην περίπτωση εγκύων και γαλουχουσών εργαζομένων, για κάθε δραστηριότητα που ενδέχεται να εγκλείει συγκεκριμένο κίνδυνο έκθεσής τους σε ακραίες συνθήκες καταπόνησης λόγω ψύχους, πρέπει να αξιολογείται ο κίνδυνος για την ασφάλεια ή την υγεία τους, καθώς και κάθε επίπτωση στην εγκυμοσύνη ή γαλουχία, και να καθορίζονται τα ληπτέα μέτρα⁹.

▪ Απαγορεύεται η απασχόληση ανηλίκων εργαζομένων σε εργασίες κατά τις οποίες ο νέος εκτίθεται σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες κατά την εκτέλεση υπαίθριων εργασιών¹⁰.

Ειδικότερα για τα τεχνικά και οικοδομικά έργα:

▪ Αντιστηρίξεις, εκσκαφές κ.λ.π. πρέπει να επανελέγχονται από το επιβλέποντα μηχανικό πριν από την επανάληψη εργασιών διακοπείσων λόγω θεομηνίας ή παγετού και να αναγράφονται οι σχετικές παρατηρήσεις στο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας¹¹.

▪ Όσον αφορά τα ανυψωτικά μηχανήματα, απαγορεύεται η εγκατάσταση ή χρήση τους σε καιρικές συνθήκες που είναι δυνατό να θέσουν σε κίνδυνο την ευστάθειά τους¹².

⁵ Εγκύκλιος ΣΕΠΕ 30354/2011 «Ενημέρωση εργοδοτών και εργαζομένων σχετικά με τη λειτουργία επιχειρήσεων και θεμάτων εργασίας κατά τη διάρκεια ακραίων καιρικών φαινομένων (χιονοπτώσεων)

⁶ εδάφιο 8.1, παραρτήματα I και II, Π.Δ. 16/96

⁷ εδάφιο 23, παραρτήματα I και II, Π.Δ. 16/96

⁸ άρθρο 2.1, Παράρτημα II, Π.Δ. 396/94

⁹ άρθρο 3, Π.Δ. 176/97

¹⁰ εδάφιο 2, Παράρτημα II, Π.Δ. 62/98

¹¹ άρθρα 13 και 113, Π.Δ. 1073/81

▪ Οι προσωρινές εργασίες σε ύψος εκτελούνται μόνον όταν οι καιρικές συνθήκες δεν θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων¹³.

▪ Όλες οι βοηθητικές κατασκευές (ικριώματα κλπ) πρέπει να επιθεωρούνται από το αρμόδιο πρόσωπο ως προς την αντοχή, τη σταθερότητα και τα μέτρα ασφάλειας σε περίπτωση θεομηνίας και πριν από την επανάληψη των εργασιών. Σε περίπτωση δυσμενών καιρικών συνθηκών διακόπτονται οι εργασίες οι οποίες παρεμποδίζονται άμεσα από αυτές. Οι εργασίες αυτές επαναλαμβάνονται μετά την αποκατάσταση των ασφαλών συνθηκών εργασίας¹⁴.

Η αναλυτική εξειδίκευση των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων που πρέπει κατά περίπτωση να λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της καταπόνησης των εργαζομένων λόγω ψύχους, έντονης χιονόπτωσης και παγετού πρέπει να γίνεται με τη συμμετοχή του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων και να αποτυπώνονται στην απαιτούμενη από το νόμο γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου. Υπενθυμίζεται ότι τα σωματεία ή/και οι επιτροπές υγείας και ασφάλειας έχουν το δικαίωμα διαβούλευσης και υπογραφής συλλογικών ρυθμίσεων, με αντικείμενο την εφαρμογή σχεδίου αντιμετώπισης της καταπόνησης των εργαζομένων, σε συνεργασία και με τον τεχνικό ασφαλείας και τον γιατρό εργασίας.

Σημαντικός, είναι ο ρόλος των αρμόδιων Τεχνικών Επιθεωρητών Εργασίας, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη διενέργεια προληπτικών ελέγχων εφαρμογής των μέτρων που κατατείνουν στην προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, σε όλους τους εργασιακούς χώρους και ιδίως στους πλέον εκτεθειμένους στις καιρικές συνθήκες, όπως πχ στους υπαίθριους χώρους ή όταν οι εργασίες γίνονται σε εξωτερικούς χώρους (πχ. οικοδομές, οδικά ή άλλα τεχνικά έργα, αγροτικές εργασίες, ταχυμεταφορές με δίκυκλο κ.ά), σε χειρωνακτικές εργασίες (πχ χειρωνακτική διακίνηση βαρέων φορτίων στις μεταφορές, οικοδομές κλπ).

Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε. έχουν υποχρέωση εντατικοποίησης των προληπτικών ελέγχων κατά τη χειμερινή περίοδο σε όλους τους εργασιακούς χώρους, με προτεραιότητα σε εκείνους με τη μεγαλύτερη επιβάρυνση, καθώς και άμεσης ανταπόκρισης στις σχετικές καταγγελίες των εργαζομένων και των σωματείων τους και επιβολής των προβλεπόμενων κυρώσεων σε περίπτωση διαπίστωσης σοβαρών παραβιάσεων ή μη συμμόρφωσης εργοδοτών προς τις υποδείξεις που τους γίνονται.

Σε κάθε περίπτωση αποτελεί πάγιο αίτημα της ΓΣΕΕ προς το Υπουργείο Εργασίας **η εισαγωγή στην ισχύουσα νομοθεσία για την Υγεία και Ασφάλεια των εργαζομένων ρητών ρυθμίσεων για τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και κυρίως απαγορεύσεων** για την πρόληψη της καταπόνησης των εργαζομένων και ρύθμισης των συνθηκών εργασίας τους στις περιπτώσεις έκθεσης σε έντονα καιρικά φαινόμενα (ψύχος, καύσωνας κλπ).

Τονίζουμε ότι με άτυπες εγκυκλίους και ανακοινώσεις τα προβλήματα δεν επιλύονται, αλλά χρειάζεται άμεσα ένα σαφές ρυθμιστικό πλαίσιο, αυστηρές κυρώσεις και εντατικοποίηση των έγκαιρων ελέγχων από την Επιθεώρηση Εργασίας.

Τα σωματεία, τα κατά τόπους Εργατικά Κέντρα και οι Ομοσπονδίες δύναμης της ΓΣΕΕ είναι σε επαγρύπνηση για τις καταγγελίες των εργαζομένων.

Η ΓΣΕΕ θα συνεχίσει να έχει στη διάθεση των συνδικάτων και των εργαζομένων σε όλη την επικράτεια για κάθε ζήτημα πληροφόρησης, στήριξης και συλλογικής δράσης και στα θέματα υγείας και ασφάλειας:

- το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων της ΓΣΕΕ, ΚΕΠΕΑ/ ΓΣΕΕ www.kepea.gr
- το Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής Εργαζομένων και Ανέργων του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ <https://www.inegsee.gr/diktio-ipiresion-pliροφοrosis-simvouleftikis-ergazomenon-anergon/>

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

¹² άρθρο 54, Π.Δ. 1073/81

¹³ Άρθρα 4 και 9, Παράρτημα II, Π.Δ. 395/94

¹⁴ άρθρο 21, παράγραφοι 4 και 5, Π.Δ. 778/80